

संपादकीय

नागरी सहकारी बँकांच्या कामगिरीचा चढता आलेख



श्री. अजय ब्रम्हेचा

अध्यक्ष

दि महाराष्ट्र अर्बन को-ऑप. बँक्स फेडरेशन लि.

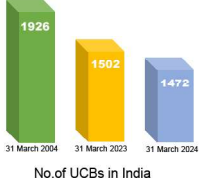
सर्वप्रथम सर्व सभासद नागरी सहकारी बँकांचे पदाधिकारी, संचालक मंडळ, व्यवस्थापन, अधिकारी/कर्मचारी वर्गास नविन वर्ष २०२५ च्या हार्दिक शुभेच्छा!

नविन वर्षाचा आनंद घेत असतानाच मावळत्या वर्षाला सलाम करत आपण सर्वजण आपापला ताळेबंद तपासून घेत असाल. आणि तो आणखीन सुदृढ कसा करता येईल याकरिता प्रयत्नशील असाल. SAF/PCA मध्ये असणाऱ्या बँका या चक्रव्युहातून बाहेर पडण्याचा प्रयत्न करीत असतील. यंदाच्या वर्षी या बँकांनी केलेल्या अथक

आल्याने व ६ बँकांचे सक्षम बँकेत विलिनीकरण झाल्याने नागरी सहकारी बँकांची संख्या १५०२ वरून १४७२ वर पोहोचली आहे. मात्र नागरी सहकारी बँकांची संख्या जरी कमी झालेली असली तरी या बँकांची आर्थिक स्थिती मात्र सक्षम झाल्याचे निदर्शनास आले. जवळजवळ सर्वच पातळ्यांवर (आर्थिक घटकांमध्ये) नागरी सहकारी बँकांनी उत्तम कामगिरी केल्याचे दिसून येत आहे. सन २०२२-२३ची तुलना करता सन २०२३-२४ मध्ये या बँकांच्या एकूण ठेवी व कर्जांमध्ये गतवर्षापेक्षा अनुक्रमे ४% व ५% ने वाढ झालेली आहे. बँकांचा सीडी रेशो ६२.५% वर पोहचला आहे तर CRAR मध्ये १% ने वाढ होऊन तो १७.५% वर पोहचला आहे.

An overview of Urban Co-op. Banks in India

From 31st March 2004 to 31st March 2023 the number of UCBs has been reduced by 454.



Out of this 454 banks, 156 banks have been merged and the licenses of 298 banks have been cancelled.

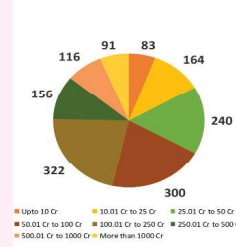
79.49% banks which have merged are from Maharashtra (82) and Gujarat (42)



प्रयत्नांमुळे अनेक बँका SAF च्या तडाख्यातून बाहेर पडल्या. अगदी रिझर्व्ह बँकेनेही तत्परता दाखवत चांगली कामगिरी केलेल्या बँकांवरील निर्बंध हटवले. त्यामुळे या बँकांनाही आपल्या ठेवी व कर्जात वाढ करत देशभरातील नागरी सहकारी बँकांच्या एकूण आर्थिक कामगिरीत हातभार लावता आला.

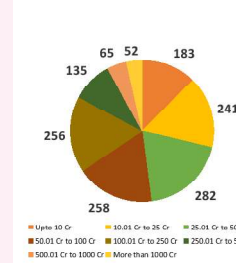
नुकताच रिझर्व्ह बँकेचा सन २०२४ चा ट्रेंड अँड प्रोग्रेस रिपोर्ट पहाण्यात आला. गेल्या वर्षभरात देशातील सुमारे २४ नागरी सहकारी बँकांचे परवाने रद्द करण्यात

Deposit amount wise distribution of Co-op. banks



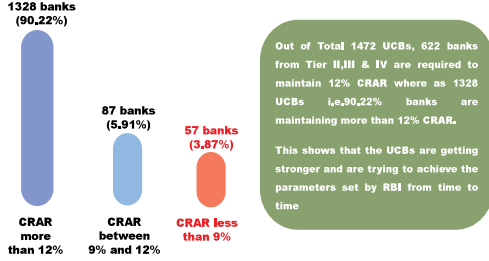
Deposit Range	No. of UCBs	Deposit in Cr.
Up to 10 Cr	83	495
10.01 Cr to 25 Cr	164	2,914
25.01 Cr to 50 Cr	240	8,879
50.01 Cr to 100 Cr	300	21,543
100.01 Cr to 250 Cr	322	52,648
250.01 Cr to 500 Cr	156	55,565
500.01 Cr to 1000 Cr	116	79,498
More than 1000 Cr	91	3,33,976
Total UCBs & Deposits	1472	5,55,469

Loan amount wise distribution of Co-op. banks



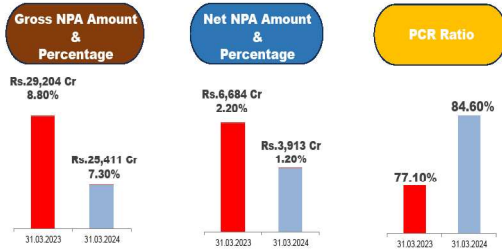
Loan Range	No. of UCBs	Loan in Cr.
Up to 10 Cr	183	1,093
10.01 Cr to 25 Cr	241	4,096
25.01 Cr to 50 Cr	282	9,921
50.01 Cr to 100 Cr	258	18,084
100.01 Cr to 250 Cr	256	39,538
250.01 Cr to 500 Cr	135	47,284
500.01 Cr to 1000 Cr	65	45,585
More than 1000 Cr	52	1,81,301
Total UCBs & Loans	1472	3,46,903

CRAR of Urban Co-op. Banks in India as on 31.03.2024



ढोबळ व निव्वळ अनुत्पादित कर्जाची टक्केवारी १.५% व १% ने कमी होऊन ती अनुक्रमे ७.३% व १.२% झालेली आहे. यावरून नागरी सहकारी बँकांनी कर्जाची गुणवत्ता चांगली राखल्याचे दिसून येत आहे. त्याचप्रमाणे प्रोव्हीजन कव्हेरज रेशोमध्ये देखील ९% ने वाढ झालेली असून तो जवळजवळ ८५% वर पोहचला आहे.

NPAs of Urban Co-op. Banks in India



तसेच Return on Assets, Return on Equity आणि NIM मध्येही चांगल्याप्रकारे वाढ झालेली आढळून येते.

Strengthening of Urban Co-op. Banks in India

3 key indicators of profitability viz., Return on Assets (RoA), Return on Equity (RoE) and Net Interest Margin (NIM), has improved for UCBs



SAF/PCA अंतर्गत कारवाई सुरु असलेल्या बँकांनी देखील विशेष मेहनत घेऊन SAF/PCA मधून बाहेर कसे पडता येईल? यासाठी प्रयत्नशील रहाणे आवश्यक राहिल. नफ्यामधून BDDR साठी शक्यतो पुरेशी रक्कम वर्ग करून Net NPA ची टक्केवारी ६% च्या आत कशी ठेवता येईल, भांडवलात व निधीमध्ये वृद्धी करून भांडवल पर्याप्तता निधी कसा पुरेसा राखता येईल याकडे लक्ष दिले पाहिजे. सन २०२३-२४ च्या आकडेवारीवरून अद्यापही देशभरातील एकूण ५७ नागरी सहकारी बँकांच्या CRAR ची टक्केवारी ९% च्या आत आहे. याचाच अर्थ केवळ ४% नागरी सहकारी बँकांनी आपल्या भांडवल पर्याप्तता प्रमाणात वाढ करणे गरजेचे आहे.

अग्रक्रम क्षेत्राची टक्केवारी मात्र ६७% वरून ६०% वर घसरली आहे. शहरातील बँकांना शेती व शेती विषयक क्षेत्रास करावयाच्या कर्जपूरवठ्यास येणाऱ्या मर्यादा व ग्रामीण भागातील नागरी सहकारी बँकांना सुक्ष्म, लघु व मध्यम व्यावसायिक तसेच निर्यात पतपूरवठा करताना येणाऱ्या मर्यादा, घरतारण कर्जाच्या कमी रक्कमेचा अग्रक्रम क्षेत्रात समावेश, महिलांना देण्यात येणाऱ्या कर्जापैकी केवळ रु. १.०० लाख कर्जाचा दुर्बल क्षेत्रात समावेश इ. गोष्टी लक्षात घेता सध्या नागरी सहकारी बँकांना अग्रक्रम व दुर्बल क्षेत्रासाठी दिलेली उद्दिष्टे निश्चितच कठीण आहेत व केवळ PSL Certificates खरेदी करून त्यांची पूर्तता केली म्हणजे अग्रक्रम क्षेत्राच्या कर्जपुरवठ्याच्या उद्दिष्टांची पूर्तता झाली असे होत नाही. त्यामुळे रिझर्व्ह बँकेने पुनःश्च नागरी सहकारी बँकांना अग्रक्रम व दुर्बल क्षेत्रासाठी दिलेल्या उद्दिष्टांचा पुर्नविचार करावा असे वाटते व पूर्वीप्रमाणेच सदर उद्दिष्टे कायम ठेवावीत.

एकंदरीत वरीलप्रमाणे सन २०२३-२४ या सालातील देशभरातील नागरी सहकारी बँकांच्या आर्थिक परिस्थितीचा आढावा घेतला असता गतवर्षीच्या तुलनेत सन २०२३-२४ या वर्षात नागरी सहकारी बँकांनी सर्वच पातळीवर

उत्तम कामगिरी केल्याचे आढळून येते. त्यामुळे पुन्हा एकदा या उत्तम कामगिरीकरिता नागरी सहकारी बँकांचे अभिनंदन आणि यापुढेही अशाच प्रकारे आपल्या कामकाजात प्रगती करत, उत्तम कामगिरी करत बँका आपापला ताळेबंद आणखीन सक्षम करतील अशा शुभेच्छा या नविन वर्षाप्रसंगी सर्व सभासद बँकांना देतो. यानंतर थोडीशी माहिती बँकिंग नियमन (दुरुस्ती) कायदा १९४९ विषयी करून घेऊयात.

गतवर्षी म्हणजेच सन २०२४ मध्ये बँकिंग कायदा दुरुस्ती विधेयक लोकसभेत मंजूर करण्यात आले. या विधेयकाद्वारे रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया कायदा १९३४, बँकिंग नियमन कायदा १९४९ व इतर कायदे यामध्ये एकूण १९ सुधारणा प्रस्तावित आहेत.

हे विधेयक मंजूर झाल्यानंतर खालीलप्रमाणे बदल बँकिंग कामकाजात होणार आहेत:

१. खातेदारांना बँक खात्यात एका ऐवजी चार नामनिर्देशन करता येतील.
२. ७ वर्षे दावा न केलेला लाभांश, शेअर्स, व्याज आणि

रोख्यांची रक्कम गुंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधी म्हणजेच IEPF मध्ये हस्तांतरित केला जाईल.

३. सहकारी बँकांच्या संचालकांचा कार्यकाळ सध्याच्या ८ वर्षांवरून १० वर्षांपर्यंत वाढविण्यात आलेला आहे.

४. केंद्रिय सहकारी बँकेच्या संचालकांना राज्य सहकारी बँकेतही काम करण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे.

बँकिंग दुरुस्ती विधेयक २०२४ मधील वरीलप्रमाणे तथा इतर प्रस्तावित सुधारणांमुळे केवळ बँकांच्या कार्यपद्धतीत सुधारणा होणार नाहीत तर गुंतवणूकदार आणि ठेवीदारांच्या हिताचेही रक्षण होणार आहे.

बँकिंग नियमन (दुरुस्ती) कायद्यात होणाऱ्या या सुधारणा नागरी सहकारी बँकांसाठी हितकारक ठरतील व त्यामुळे बँकांना अधिकाधिक उत्तम कामगिरी करण्यासाठी प्रोत्साहन मिळेल असा विश्वास मी येथे व्यक्त करतो व पुन्हा एकदा भविष्यातील उज्वल कामगिरीकरिता त्यांना शुभेच्छा देतो.

जय हिंद, जय सहकार, जय महाराष्ट्र!



विमा कामगार को-ऑप. बँक लि., मुंबई.

“पगारदार सहकारी बँकांच्या श्रेणीतील अग्रेसर सहकारी बँक”

दि. ३१ मार्च, २०२४ अखेरची आर्थिक स्थिती. (रु. लाखात)

भाग भांडवल	-	रु. १,६५६.२०
राखीव निधी	-	रु. ३,८५०.८७
ठेवी	-	रु. ३६,८४१.९६
कर्जे	-	रु. २०,४८९.९९
गुंतवणूक	-	रु. २१,१०३.५७
सी.आर.ए.आर.	-	२०.७४%
एन.पी.ए. (नेट)	-	०.००%
ऑडिट वर्ग	-	“अ”
ठेवीदर	-	७.७५% (३७ ते ६० महिने) (वरिष्ठ नागरिक - ८.२५%)
कर्जाचे दर	-	किमान - ८.९५% कमाल - ११.५०%
कर्ज मर्यादा	-	रु. ५०.०० लाख